

ΓΛΩΣΣΑ Β΄

Πέτρος Κλιάπης

Βασικές αρχές

- **Ευελιξία** ως προς :
 - την επεξεργασία κειμένων,
 - τις ασκήσεις,
 - την κατανομή ωρών,
 - την ορθογραφία-αντιγραφή **ανάλογα με τις ανάγκες τα ενδιαφέροντα και το επίπεδο της τάξης.**
- Αυτό συνεπάγεται **αλλαγή στη στάση του εκπαιδευτικού** ο οποίος φροντίζει να ακολουθεί το **ρυθμό, τις δυνατότητες και τα ενδιαφέροντα** των μαθητών της τάξης.


Δομή

- Διατύπωση στόχων (μεταγνωστική στρατηγική)

Είμαστε έτοιμοι;

Στην ενότητα αυτή θα μάθεις:

- ✓ Γιατί αφήνουμε μηνύματα.
- ✓ Να αφήνεις σύντομα μηνύματα, προφορικά και γραπτά.
- ✓ Να βάζεις διαλυτικά, απόστροφο και ενωτικό, όταν γράφεις.
- ✓ Να διαβάζεις και να γράφεις τους διφθόγγους.

Πέρασα να σε δω αλλά δε σε βρήκα. Θα σου τηλεφωνήσω το απόγευμα.  χαρά

26 Οκτωβρίου,
του Αγίου Δημητρίου.
Να ειχιδώ στη
θεία Δήμητρα.

Μαρά, φεύγω για το σχολείο.
Πήρε η γιαγιά. Θα περάσει
το απόγευμα από το σπίτι
Λουκάς

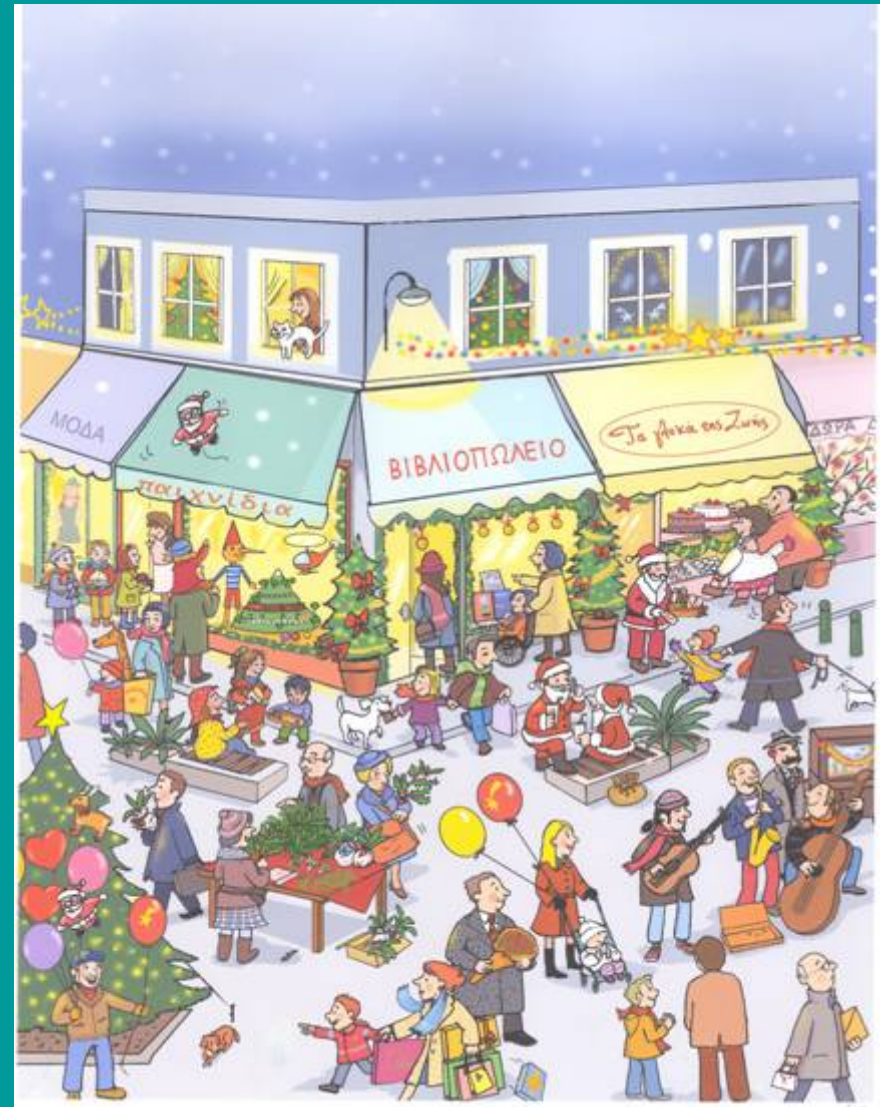
Λουκά, γεια.
Είμαι ο Αρμπέν.
Ήθελα να βγούμε
να παίξουμε,
αλλά δε σε βρήκα.

- Ποιος έχει αφήσει καθένα από τα παραπάνω μηνύματα και γιατί;
- Εσύ έχεις πάρει ποτέ μήνυμα; Από ποιον;
- Έχεις αφήσει ποτέ μήνυμα σε κάποιον; Τι του έλεγες ή τι του έγραφες;

51

Προοργανωτής

(κινητοποίηση σχετικά με τη
θεματική της ενότητας...)





① Η Χαρά, ο Λουκάς, η Γαλήνη και ο Αρμπέν

προετοιμάζονται για το ταξίδι τους στη Χωχαρούπα. Όλοι σκέφτονται συνέχεια τι θα χρειαστούν στο δρόμο. Δεν ξέρουν τι καιρό θα κάνει ούτε πώς θα είναι στη Χωχαρούπα. Έτσι, προσπαθούν να μην ξεχάσουν κάποια βασικά πράγματα, όπως τρόφιμα, ρούχα και άλλα.



«Γιατί ανησυχούμε άδικα; Ας βρούμε στον τηλεφωνικό κατάλογο κάποιο τηλέφωνο της Χωχαρούπας. Θα τηλεφωνήσουμε στην τουριστική αστυνομία της Χωχαρούπας και θα ρωτήσουμε όλα αυτά που χρειάζεται να γνωρίζουμε για το ταξίδι! Θα πάρω τηλέφωνο το Λουκά, για να του πω την ιδέα μου!»

«Ο Κώστας, η Μάρθα και ο Λουκάς απουσιάζουν. Αφήστε το μήνυμά σας!»

Γαλήνη

«Λουκά, γεια! Η Γαλήνη είμαι! Μου ήρθε μια ιδέα. Όταν γυρίσεις, πάρε με τηλέφωνο να σου την πω!»

Γαλήνη

Στο μεταξύ η Γαλήνη, για να μη χάνει χρόνο, αρχίζει να ψάχνει στον τηλεφωνικό κατάλογο. **Βλέπει σε μια σελίδα πολλά ονόματα χωρών.**

Τα διαβάζει όλα με τη σειρά:

Αίγυπτος, Αλβανία,, Βουλγαρία, Ελλάδα, Ιαπωνία,, Κίνα, Κορέα,, Ουκρανία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Τουρκία,, Φιλιππίνες...

- Ξέρεις κάποιες από αυτές τις χώρες;
- Βρες τες στο χάρτη με τη βοήθεια του δασκάλου σου.



Μάθε να γράφεις σωστά τη φράση με τα έντονα γράμματα.

Κείμενα και ερωτήσεις κατανόησης

Επιλογή και επεξεργασία κειμένων

Κείμενα τεχνητά
(επεξεργασία γραμματικού φαινομένου ή εξέλιξη της πλοκής...)



4

Και η Χαρά σκεφτόταν το ταξίδι. Πριν να την πάρει ο ύπνος, διάβασε ένα παραμύθι όπως κάθε βράδυ.

Εικόνα 103

Ο ΑΪΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΗΔΟΝΙ

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας αϊτός που είχε για γείτονα ένα αηδόνι το οποίο κελαηδούσε πιο ωραία από όλα τα πουλιά του δάσους. Το αηδόνι θαύμαζε τον αϊτό για τα μεγάλα δυνατά φτερά του, και ο αϊτός θαύμαζε το αηδόνι για το κελάηδημά του.

Μια μέρα λέει ο αϊτός στο αηδόνι: «Αηδόνι, βόηθα με να μάθω να κελαηδώ όπως εσύ». «Μετά χαράς» είπε το αηδόνι και άρχισε να δείχνει στον αϊτό πώς πρέπει να τραγουδά. Ο αϊτός όμως, όσο και αν προσπαθούσε, δεν μπορούσε να τραγουδήσει.

Την άλλη μέρα λέει το αηδόνι στον αϊτό: «Αϊτέ, θα μου μάθεις να φτερουγίζω ψηλά κουβαλώντας πράγματα, όπως αυτό το ρόδι;». «Μετά χαράς» είπε ο αϊτός, μα όσο και αν προσπαθούσε να δείξει στο αηδόνι πώς να κρατά το ρόδι και να πετά ψηλά, το αηδόνι δεν τα κατάφερνε. Το ρόδι έπεσε και άνοιξε στη μέση.

Μια αλεπού που περνούσε από εκεί τους λέει: «Είναι καλύτερο να σας αρέσει αυτό που είστε παρά να θέλετε να μοιάσετε σε κάποιον άλλο!».

- Τι ήθελε ο αϊτός και τι το αηδόνι; Το κατάφεραν;
- Τι τους συμβούλεψε η αλεπού;

Μπορείς να χρωματίσεις όλα τα αϊ, αη, όι και όη του παραμυθιού;

Έπειτα, αντίγραψε τις λέξεις του κειμένου που έχουν αϊ, αη, όι και όη στο τετράδιό σου, και μάθε να τις γράφεις σωστά.

Με τα διαλυτικά οι ήχοι χωρίζονται, ενώ χωρίς αυτά οι ήχοι πνάνονται χέρι χέρι.

Τα αϊ, αη, οϊ, και οη λέγονται δίφθογγοι.



*ή αυθεντικά
(εξοικείωση
με χαρακτηριστικά
του είδους)*

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΑΪ- ΒΑΣΙΛΗ

Όταν ο αδελφός μου κι εγώ ήμασταν μικρά παιδιά, κάθε παραμονή της Πρωτοχρονιάς μάς επισκεπτόταν ο Αϊ-Βασίλης. Ναι, δε σας λέω ψέματα. Ερχόταν ο ίδιος με την κατακκόκινη στολή του, τις γυαλιστερές του μπότες και τ' άσπρα γένια και μουστάκια του που γέμιζαν το καλοκάγαθο πρόσωπό του. Είχε και μια μεγάλη σακούλα κρεμασμένη πίσω στον ώμο του και, αφού έσκυβε στα κρεβάτια μας και μας χάιδευε, άφηνε τα δώρα μας δίπλα στο προσκέφαλό μας.

Γιωργία Ανεζίνη-Λεράκη, «Η τελευταία επίσκεψη του Αϊ-Βασίλη», εκδ. «Κέδρος».

- Επαφή με όλα τα **είδη λόγου** (αναφορικός / κατευθυντικός)
- και **είδη κειμένου** (περιγραφικά, αφηγηματικά, επεξηγηματικά κτλ) => αύξηση επικοινωνιακής ικανότητας
- Σύνδεση με **γραμματικά φαινόμενα**
- Κείμενα εκτενή ή συνομοτότερα
- Βασικός στόχος: **συνολική κατανόηση του κειμένου μέσω υποθέσεων**

Δραστηριότητες – Σχέδια δράσης

οδηγούν το παιδί αφενός να δράσει με **αυτόνομο** τρόπο εκτός τάξης, αφετέρου να χρησιμοποιήσει με **λειτουργικό** τρόπο σε αυθεντικές περιστάσεις επικοινωνίας ό,τι έχει μάθει στην τάξη, προκειμένου να διεπιδράσει με τους συνομιλητές του (**κοινωνική** διάσταση της χρήσης της γλώσσας)

4

Μικροί λαογράφοι.

Για να γίνεις μικρός λαογράφος, γράψε σε ένα χαρτί έθιμα που γνωρίζεις, λαϊκά παραμύθια, παραδόσεις ή ανιγμένα που άκουσες, παιχνίδια που έπαιζαν οι μεγαλύτεροι. Μαζέψτε ό,τι συγκέντρωσε ο καθένας σας και φτιάξτε ένα βιβλίο ή, αν θέλετε, στείλτε ό,τι γράψατε στο «Λαλousάκι», για να το δημοσιεύσει.



5



Βάγια, στο «Λαλousάκι» γράφει ότι η νεροσφυρίχτρα **γουργουρίζει**. Και η κοιλιά μας λέμε ότι γουργουρίζει!



Υπάρχουν και άλλες πολλές λέξεις που δηλώνουν έναν ήχο.

►► Τέτοιες λέξεις θα βρεις στο Τετράδιο Εργασιών, στη σελίδα 10, στις Ασκήσεις 7 και 8.

6

Τι θα λέγατε να φτιάξετε μια **λαογραφική έκθεση** στο σχολείο σας; Ζητήστε από τους μεγαλύτερους να σας δανείσουν αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν παλιά. Έπειτα, γράψτε τις λεζάντες. Θα μπορούσατε μάλιστα να οργανώσετε μια εκδήλωση στην οποία να καλέσετε γονείς, δασκάλους και άλλους μαθητές για τα εγκαίνια της έκθεσής σας. Πώς θα τους καλέσετε; Πώς θα αναγγείλετε το γεγονός; Πώς θα θυμάστε ποιος σας δάνεισε τα πράγματα;



Επεξεργασία γραμματικών φαινομένων

- **Επαγωγική** συνειδητοποίηση του γραμματικού κανόνα μέσα από παρατήρηση παραδειγμάτων. **Ελάχιστη μεταγλώσσα.**

6. ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΤΟΙΜΟΙ;

- Τι σκέφτονται συνέχεια οι τέσσερις φίλοι;
- Τι σκέφτηκε να κάνει η Γαλήνη, για να βρουν πληροφορίες για τη Χωχαρούττα;
- Σε ποιον άφησε μήνυμα η Γαλήνη;
- Πώς νομίζεις ότι οι άνθρωποι παλιά έπαιρναν ή έστελναν μηνύματα ο ένας στον άλλο;

Θα ήθελες αυτή τη στιγμή να αφήσεις σε κάποιον μήνυμα; Σε ποιον; Γράψε στο τετράδιό σου τι θα του έλεγες.

- Μετά από ποια χώρα θα έπρεπε να βρίσκεται η Χωχαρούττα στον τηλεφωνικό κατάλογο που βρήκε η Γαλήνη;

▶▶ Πήγαινε στην Άσκηση 1, στη σελίδα 31 του Τετραδίου Εργασιών. Έπειτα, άφησε και εσύ τα δικά σου μηνύματα στις Ασκήσεις 2 και 3, στις σελίδες 31 και 32.

2 ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ

Η Γαλήνη νύσταξε και αποφάσισε να πάει για ύπνο. Πριν ξαπλώσει, πήρε ένα χαρτάκι και άφησε ένα μήνυμα στη μητέρα της:

Μαμά, αύριο ξύπνα με νωρίς. Δεν έχω βρει τα παιδιά ούτε το τηλέφωνο της Χωχαρούττας. Φαντάζομαι ότι θα είναι μια χώρα νεράιδων όπως στα παραμύθια... Ή μήπως είναι ένα γραμμάκι χωριό με γαϊδουράκια; Ελπίζω να τα καταφέρουμε!

53

Ασκήσεις

- (Προσφέρονται για εμπέδωση γραμματικών κανόνων, παραγωγή προφορικών και γραπτών κειμένων)

ΕΝΟΤΗΤΑ 6

Είμαστε έτοιμοι;

Άσκηση 1
Βάλε την Ελλάδα, τη Χωχαρούπα, την Κίνα, τη Γαλλία, την Υεμένη και τη Μαδαγασκάρη στην αλφαβητική σειρά τους.

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

Αίγυπτος Αλβανία Δανία	Ιαπωνία Κορέα Κούβα	Λιβύη Πολωνία Πορτογαλία Τουρκία	Τυνησία Φινλανδία
--	------------------------------------	--	--

Άσκηση 2
Μπορείς να στείλεις ένα γραπτό μήνυμα στη Γαλήνη, για να της πεις πώς θα βρει το τηλέφωνο της Χωχαρούπας;

.....
.....
.....
.....
.....

Παραγωγή
γραφτού
κειμένου



ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ * ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Άσκηση 3
Πηγαίνεις στο σπίτι ενός φίλου σου, αλλά όλοι λείπουν.
Γράψε το σημείωμα που θα του ρίξεις κάτω από την πόρτα.

.....
.....
.....
.....

Άσκηση 4
Τα διαλυτικά γλίστησαν, έφυγαν από τη θέση τους και μπήκαν αλλού.
Έτσι, έγιναν πολλά λάθη.
Μπορείς να βρεις τις λέξεις που είναι λάθος και να τις γράψεις δίπλα σωστά;

Ο κυρ-Κώστας μπήκε στο καίκι του και ξεκίνησε. **κ α τ κ ι**

Στο εστιατόριο παραγγείλαμε παιδάκια!

Τα παιδιά έτρεχαν με τα ποδήλατά τους.

Στις 5 Μαΐου έχω τα γενέθλιά μου.

Έκανε καλό καιρό στο Κάιρο και φόρεσα την καρό μου φούστα.

Όποιος κοροιδεύει κοροιδεύει τον εαυτό του.

Στην αυλή μας παίζουμε κυνηγητό.

Εμπέδωση
γραμματικής





Άσκηση 1 1

Φτιάξε το παραμύθι σου διαλέγοντας τις ανάλογες εικόνες.
Έπειτα, χρωμάτισε τις εικόνες και γράψε το κείμενο που ταιριάζει.

Εικόνα 561

Μια φορά και έναν
καιρό ήταν ένας

561α ιππότης σε άλογο.	561β μάγος σε άμαξα.
------------------------------	----------------------------

..... που ήταν
πάνω σε.....
.....

Καθώς
προχωρούσε,
είδε από
μακριά ένα

561γ χωριό	561δ κάστρο
---------------	----------------

.....
που έμοιαζε έρημο.

Πλησίασε και

561ε άνοιξε την πόρτα του κάστρου.	561στ περπάτησε στους έρημους δρόμους.
---	---

.....
.....
.....

Ξαφνικά

561ζ εμφάνιστηκε ένα τζίνι.	561η σκόνταψε σε ένα μεγάλο κλειδί.
-----------------------------------	--

.....
.....

Μπορείς να διηγηθείς τι γίνεται στη συνέχεια;

Παραγωγή γραπτού
κειμένου με
υποβοήθηση





Πίνακας Αυτοαξιολόγησης (μεταγνωστική στρατηγική)

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ * ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ



Διάβασε αυτά που γράφει ο πίνακας και σημείωσε τι έμαθες.



Έμαθα...	Πολύ καλά 	Αρκετά καλά 
Έμαθα γιατί αφήνουμε μηνύματα.		
Έμαθα να αφήνω και εγώ μηνύματα προφορικά ή γραπτά.		
Έμαθα πότε βάζουμε διαλυτικά, απόστροφο και ενωτικό.		
Έμαθα να διαβάζω και να γράφω σωστά τους διφθόγγους.		

Ορθογραφία



Άσκηση 3

Η αδελφή της Γαλήνης, που πηγαίνει στην πρώτη δημοτικού έγραψε το παρακάτω κείμενο. Έκανε όμως μερικά λάθη. Μπορείς να βοηθήσεις τη Γαλήνη να τα διορθώσει; Βρες τα 7 λάθη, υπογράμμισέ τα και γράψε από κάτω τις λέξεις σωστά.

Το σπίτη της γιαγιάς μου στο χωριό έχει μια μεγάλη αυλή. Το σκυλή της είναι πολύ μεγάλο. Όταν φτάνω μου γλείφει το χέρι. Η γιαγιά μου ζυμώνει ωραίο ψωμή. Την καλύτερη φίλι μου στο χωριό τη λένε Κατερίνα. Έχει και μια μικρή αδελφή. Το δικό της σπίτη είναι δίπλα στο σχολείο.

.....
.....
.....
.....

Όχι μόνο απομνημόνευση, αλλά και εύρεση λαθών, συμπλήρωση γραμμάτων, κτλ.



Άσκηση 1 4

Καθώς η Γαλήνη γύριζε από το σχολείο, έπιασε δυνατή βροχή. Μπήκε νερό στην τσάντα της, βράχηκαν τα τετράδιά της και μουτζουρώθηκαν μερικές λέξεις. Μπορείς να τη βοηθήσεις να ξαναγράψει τις μουτζουρωμένες λέξεις; Μην ξεχάσεις να βάλεις τους τόνους!



Τα παιχνίδια του αδελφού (σαν μουτζούρα από νερό)
 μου τα φυλάμε σε ένα σάκοπου ήταν του παππού μου
 του ταχυδρόμου Οι σάκοι των ταχυδρόμων
 ήταν μεγάλοι και δερμάτινοι, για να αντέχουν τη manía
 του ανέμου και τις ακτίνες του ήλιου
 και έτσι τα γράμματα να φτάνουν στους κατοίκους και
 των πιο απομακρυσμένων χωριών. Αλλά και οι ίδιοι οι ταχυδρόμοι
 βάδιζαν ακούραστα σε ανήφορους και κατήφορους
 Έμπαιναν σε αυλόγυρους και
λαχανόκηπους μοιράζοντας την αλληλογραφία.

Αντιγραφή

- Αντιγραφή με παιγνιώδη τρόπο που συνδέεται με την εξέλιξη της πλοκής του βιβλίου

Άσκηση ②

Ο αφηρημένος τυπογράφος τύπωσε μερικές προσκλήσεις λάθος. Μπορείς να υπογραμμίσεις τα λάθη και να γράψεις σωστά **στο τετράδιό σου** το **ΠÓΤΕ** και το **ΠΟΥ**;

Σας καλούμε στην κοπή της βασιλόπιτας του Συλλόγου Χειμερινών Κολυμβητών «Ο μπάτης» που θα γίνει Φεβρουάριος την 13 Παρασκευή 2003 Ακτή Μπάτη στις 9 μ.μ.

Σας προσκαλούμε στην ομιλία που θα κάνει ο συγγραφέας κ. Κωνσταντίνος Βασιλείου με θέμα «Παιδικά Εικονογραφημένα βιβλία» Μαρτίου 19 Τρίτη την 2003 στην αίθουσα της Στέγης Φίλων Γραμμάτων και Τεχνών Καβάλας στις 7 μ.μ.



Στρατηγική διάσταση

- **Γλωσσικές στρατηγικές:** τεχνικές αναλογικού σχηματισμού γραμματικών τύπων, μνημονικές τεχνικές, τεχνικές κατανόησης κειμένων
- Στρατηγικές που **ενδυναμώνουν τη συνεργασία:** εναλλαγή ρόλων, ομαδικός τρόπος εργασίας
- **Μεταγνωστικές στρατηγικές:** αναλογική σκέψη, δημιουργία υποθέσεων, αιτιολόγηση, σύγκριση

Χρήση Λεξικού

- *Εξοικείωση με το σχολικό λεξικό (Ενότητα 11)*
- *Στρατηγικές χρήσης λεξικού*
- *Δημιουργία αναγκών αναζήτησης λέξεων*
- *Δημιουργία προσωπικού λεξικού*

Αυθολόγιο

Σύνδεση με αυθολόγιο